

ФЕЙСБУК-СТОРІНКА:
COSSACKLANDUA

Козацький край

№ 9 (139),
вересень 2024 року

Спецвипуск

Спільний проєкт:

Управління комунікацій Командування
сухопутних військ України

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА
ЖУРНАЛІСТІВ
УКРАЇНИ

Національна спілка
журналістів України

Черкаська обласна військова
адміністрація

З ДНЕМ СВЯТОЇ ПОКРОВИ!

З ДНЕМ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ!

ФОТОФАКТ

У Карпатах на Буковині, поруч з румунським кордоном, реабілітаційний центр для військових «Купол гуцула» днями відкрив оригінальний меморіал – тризуб з відстріляних гільз зенітних снарядів.

Всі гільзи – з пострілів, зроблених по-окупантам позивною «Руна» родом з Черкащини, 25-річною командиркою підрозділу зенітників у 56-й ОМПБр...

Контракт ЗСУ Вікторія «Руна» підписала у 2018-у, коли їй було 19 років. Свій позивний отримала через татування на шії: крила Валькірії і руна-оберіг вєгвізир. Але улюблена руна дівчини – тейваз, яка у неї на шевроні. Це руна Воїна, руна Переможця!

ПОДВІЙНИЙ УДАР ПО ВОРОГУ: СНАРЯДАМИ І МИСТЕЦТВОМ...

Вражаючий у подвійному значенні слова, бо кожен постріл гаубиць у кадрі кліпу – не «для кіно», а реально випущені на порожні й безтямні голови російських окупантів снаряди 155-го, улюбленого калібру НАТО...

Нам вдалося поспілкуватися з людьми, які створили популярний кліп. Це справжні митці, які не втратили творчого хисту і в часі війни – саме тому їм вдалося вкласти у 74 секунди відео і два слова підпису до нього всю суть того, чим нині вони живуть. Ці два слова – «Мистецтво артилерії». Третє слово – вендетта (помста). Воно не озвучене і не прописане в титрах, проте на нього прозоро натякає маска Гая Фокса – так званий «анонімус», що приховує обличчя головного героя кліпу, вбраного у циліндр на голові і в смокінг з «метеликом».

У бесіді з журналістом «Козацького краю» військовий колега, очільник прес-групи 26-ї артбригади Максим Потебня – максимально відвертий і в той же час максимально виважений у відповідях. В словах колишнього цивільного звучить гордість за зроблене, як за мистецький продукт, але з коментарями стримують рамки того, що він може розповісти, як «людина в пікселі».

З короткої оповіді дізнаємося: кліп створено протягом усього шести днів двома капітанами, Максимом Потебнею і Олегом Калашніковим, та старшим солдатом Ан-

дрієм Ревуном. Потебня – професійний музикант за освітою, Калашніков до війни був очільником районної філії відомого банку, а ще – займався фото- і відеозйомками. Андрій Ревун до «повномасштабки» мав багатющу біографію фотографа, власника фотостудії і фахівця з астрофотографії. Останнє – це вже не лише мистецтво, а й наука – вивчення небесних світил завдяки їх фотофіксації через телескоп-астрограф. «В миру» солдат Ревун був офіційним лектором по астрофотографії від компанії «NIKON Україна». У його портфоліо – знімки небесних світил і стихій, які з задоволенням використовували і науковці, і орієнтовані на масового споживача медіа: від зйомок ядра галактики Андромеди і зоряного скупчення Плеяд (Стожари) – до оригінальних зйомок сонячного й місячного затемнення та блискавки з грозою в полі. Тепер же він знімає і фіксує «блискавки й грози» найгіршої у XXI столітті стихійної війни, яка вирує на планеті Земля...

75% краєвидів кліпу знято в регіональному ландшафтному парку «Краматорський» поблизу селища Біленьке на Донеччині. Решта – на вогневих позиціях дивізіонів 26-ї артбригади, більш детальну інформацію наразі ще не можна повідомляти через питання безпеки. Можна назвати лише конкретний результат того артвогню, який по-

трапив у кадр: 7 вересня 2024 року о 14 год. 36 хв. снаряди лягли точно по координатах, за якими був російський пункт управління frv-дронами. Ціль було знищено...

Символічно, що відео артилеристів, яке спричинило резонанс у соцмережах, оприлюднене 11 вересня, у Міжнародний день боротьби з тероризмом. Саме в цей день удар по терористичній росії артилеристи нанесли несподіваним чином – красивим і вишуканим кліпом на тему жадливої війни, розв'язаної дикунми сусідньої недоімперії...

Несподіваний резонанс у соцмережах викликало коротке відео від 26-ї артилерійської бригади ЗСУ. Хвилина плюс 14 секунд – це залпи української артилерії по ворогу під акомпанемент акордеона і драйвової мелодії.

В кадрі «працюють» всього три інструменти: британо-італо-німецька саморухома гаубиця FH-70, польська самохідка AHS Krab і німецький акордеон Weltmeister озвучили вражаючий ремікс мелодії популярної пісні румунського музичного гурту «Акцент».

ДОВІДКА

У 26-ї артилерійській бригаді взагалі розбираються в символах, люблять їх і шанують. Створена рівно 20 років тому з різних підрозділів 6-го армійського корпусу, які дислокувалися на той час у чотирьох містах на території Київської, Житомирської і Черкаської областей, бригада отримала у 2019 році почесну назву – імені генерал-хорунжого Романа Дашкевича. Як відомо, рід цього генерала Армії УНР – шляхетного герба Корибут, до якого належали і знамениті Остафій Дашкевич та Дмитро Вишневецький (Байда), які стояли біля витоків українського козацтва. Сам Роман

Дашкевич у боях проти московитів понад століття тому прославився як «батько української артилерії» і той, хто творив візирні артилерійські підрозділи: від батареї у складі Запорізького корпусу до повнокровної артилерійської бригади Січових Стрільців. 1920 року разом з Євгеном Коновальцем створив Українську Військову Організацію, а одружений був з Оленою Степанів, першою у світі (!) жінкою, прийнятою до служби у війську в чині офіцера.

На шевроні 26-ї артбригади – гасло «Ultima ratio», яке в перекладі з латини означає «Останній (визначальний) аргу-

мент». Вперше ці слова було нанесено на дула французьких гармат орієнтовно у 1650 році, в часи правління короля Людовика XIV, приблизно з 1650 року. Потім гармати з цими словами відлили 1742 року в Пруссії за наказом короля Фрідріха II. А світовій юридичній практиці вони досі використовуються як термін, коли всі помірковані методи впливу на злочинця вже використано і настав час для його жорсткого покарання за кримінальним кодексом. Такий час настав нині для росії – і артилеристи виконують вирок, винесений Українським народом, на землі якого вторглася засарбники...

МЕХАНІЗОВАНА БРИГАДА З ГОРГОНОЮ НА ШЕВРОНІ

Славетний черкаський танковий екіпаж воює в бригаді із зображенням княжого амулета, який знаходили у Каневі...

Черкаський екіпаж танкістів, відзначений Президентом

Вересень 2023 року і Указ Президента №554 стали пам'ятними для дружнього танкового екіпажу, який пройшов наджорсткі бої під Авдіївкою на Донеччині: орденами "За мужність" III ступеня Володимир Зеленський одночасно нагородив Ігоря Сидоренка, Євгена Дернового та Валерія Войтюка. Всі троє – черкашани, всі – члени одного екіпажу танка, який воює у складі 53-ї окремої механізованої бригади ЗСУ імені князя Володимира Мономаха.

Невдовзі після нагородження стало відомо, що Президент України особисто побував у 53-й ОМБр, де служать черкашани – відповідні публікації зі світлинами Володимир Зеленський розмістив у своїх акаунтах у соцмережах. Заодно продовжив серію розповідей про шеврони, які є на стенді в його кабінеті, – про те, звідки вони, хто їх передав, які це підрозділи і виставив фото з тегом «Шеврони Героїв»...

«53-тя окрема механізована бригада імені князя Володимира Мономаха, дякую за вашу хоробрість, за захист нашої держави на Донечькому напрямку. За велику службу, яку ви несете заради перемоги українського народу. Воїни бригади від початку повномасштабного вторгнення били ворога у Волновасі. Утримували позиції та звільняли населені пункти навколо Вугледара, тримали Бахмут, а зараз оберігають Авдіївку. Пишаємося! Слава всім захисникам і захисницям України!», – йдеться у дописі очільника держави.

На першій світлинці цієї президентської публікації, датованої 13 вересня – шеврон 53-ї ОМБр із княжим соколом і загадковим

зображенням жіночої голови в обрамленні змії. Вгорі – слова «Оружжя не знімайте». Знайти, звідки це гасло – не складно, достатньо прочитати знамените «Повчання» князя Володимира Мономаха, в честь якого названо бригаду. У розділі, що стосується порад поведінки воїнам Русі, майже тисячу років тому (1106 рік) написано наступне: «На війну вийшовши, не лінуйтеся, не покладайтеся на воевод. Ні пиття, ні їди не потурайте, ні спанню. І сторожів самі наряджайте, і на ніч лише з усіх сторін розставивши довкола воїв, ляжте, а рано встаньте. А оружжя не знімайте із себе... бо знягла людина погибає». Таким чином князь попереджав, що воїн завжди має бути насторожі, щоб не дати ворогу жодного шансу...

А що ж за зображення на шевроні, схожого на яке немає у жодного іншого сучасного підрозділу?

1821 року біля річки Білоуса на Чернігівщині знайдено золотий амулет, який поєднував християнські та язичницькі символи. На лицьовому боці було зображення Архангела Михайла, а на звороті – голови Горгони, міфічної істоти зі зміями замість волосся, з вірувань давніх греків, які стали часткою вірувань і давніх русичів. Навколо Горгони на амулеті високохудожнім переплетінням лігтер, як у літописах Києва часів Мономаха, був виконаний напис-закляття, який мав захищати власника амулета від хвороб. Історики-дослідники, вивчивши знахідку, постановили, що золотий амулет з надзвичайно високою вірогідністю належав самому князю Володимиру Мономаху, який після хрещення отримав ім'я Василя

– саме воно згадане на амулеті, а підвіска виконана у формі літери «М»...

Відтоді й ось вже більше двохсот років цей амулет називають «змієвиком Мономаха». У пізніші роки XIX і початку XX століття було знайдено ще два схожих амулети-змієвики – у Білгородці під Києвом та у Ганніній Пустині на Чернігівщині. Проте найцікавішим відкриттям стала знахідка 12-и скарбів на Княжій горі між Росією і Дніпром – на околиці сучасного міста Канів, навпроти села Пекарі на Черкащині. Це було городище спаленого Батисм у XIII столітті літописного міста Родень. Наприкінці 1890-х років археологи експедиції, керованої уродженцем Умані Миколою Біляшівським, знайшли тут зокрема і дорогий символ княжої влади – колт із зображенням геральдичного орла, і декілька амулетів-змієвиків, один з яких, діаметром 8 см, мав абсолютно ідентичний зі «змієвиком Мономаха» сюжет: на лицьовій стороні теж було зображення Архангела Михайла, а на звороті – голова Горгони зі зміями і написом-заклинанням від хвороб, зробленим давньогрецькою і давньоруською мовами. От тільки на відміну від чернігівського, амулет з нашого Родня, який вважався літньою резиденцією київських князів, був не золотим, а бронзовим з позолотою. До речі, пізніше в околицях тієї ж канівської Княжої гори знайдено було і унікальну ікону Богородиці, виконану на камені, – вона, як вважають науковці, належала саме Володимиру Мономаху, бо на звороті теж мала напис-прохання до Бога допомагати Василю, як звали князя у християнстві...

Тож воїни з Черкащини, нагороджені нині Президентом України, мають на своїх шевронах символ, шанований Мономахом – зображення так званого пуга-«горгонейона» з княжим золотим соколом у синьому колі по центру. Згідно давньогрецького міфу, відрубану голову злої Горгони зі зміями замість волосся витязь Персей дарував богині Афіні – та закріпила голову на щиті і з ним перемагала усіх ворогів, які завмирили, ледь побачивши очі Горгони. Щити-«горгонейони» з відчеканеною або намальованою Горгоною зі зміями були популярними у воїнів Давньої Європи, зокрема – і в княжих дружинників Києва.

Менш ніж за два роки до початку повномасштабного вторгнення росії щит-«горгонейон» з'явився на шевронах бойової бригади, до складу якої, до речі, входить і легендарний 24-й добровільний батальйон «Аїдар» – у 2020 році Указом Президента дислокована у Лисичанську на Луганщині 53-а окрема механізована бригада ЗСУ названа на честь Володимира Мономаха. Князя, який згідно літописів, здійснив 83 походи проти найгірших тодішніх ворогів Києва – половців і знищив дві сотні половецьких вождів, жорстко відбивши у них бажання посягати на землі Києва...

І хоча у 1930 році більшовики вивезли золотий «змієвик Мономаха» до тодішнього Ленінграда, де амулет київського князя зберігається й зараз, – після Перемоги Україна матиме змогу вимагати від росії повернення реліквії – як і багато чого іншого, викраденого підступними сусідами протягом багатьох століть...

Спільне селфі Володимира Зеленського з бійцями бригади імені Володимира Мономаха

РЕКРУТИНГ – ЦЕ СЛУЖБА ЗА СВІДОМИМ ВИБОРОМ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ ПІДХІД

з місцевими органами влади, визначаючи локації для зустрічей із потенційними рекрутами, пропонуватиме вакантні посади та іміджеву продукцію.

Зацікавлені у службі в Сухопутних військах Можуть розпочати оформлення документів, не залишаючи рідний населений пункт – і рекрутинговий центр може супроводжувати таких людей від початку і до завершення процедури рекрутингу, але поки що через місцеві територіальні центри комплектування.

У разі ж, якщо людина готова прийхати у Рекрутинговий центр до Києва, щоб пройти співбесіду, психологічну перевірку та вій-

ськово-лікарську комісію, це займе декілька днів, на час яких рекруту покриватимуть витрати на житло.

Значну частину консультацій можна отримати, звернувшись до рекрутингового центру телефоном.

«Лише дії і зміни насправді визначають силу. А Перемога йде за сильними! – заявляють у Командуванні Сухопутних військ. – Ми розуміємо, що довіра – це одна з основ існування військових колективів. Вона є запорукою виконання завдань, збереження життів, ефективної бойової роботи.

В умовах широкомасштабного російського вторгнення комплектування війська є життєво важливим для збереження незалежності,

свободи нації та нашої держави.

Саме тому Командування Сухопутних військ спрямувало зусилля на зміни, що мають зменшити кількість суперечок та непорозумінь під час залучення українців до війська.

Сьогодні ми зробили черговий крок для зміцнення довіри між найбільшим видом ЗСУ та громадянами, сформовано Перший рекрутинговий центр Сухопутних військ», – наголошується у офіційному зверненні, оприлюдненому в соцмережах Командування Сухопутних військ.

Фахова команда Рекрутингового центру готова надати такі послуги:

- підбір актуальних вакансій;
- вибір конкретного підрозділу з гарантією потрапляння саме

до нього;

- індивідуальний підхід;
- професійна консультація про деталі та умови служби;
- постійна підтримка від першої зустрічі до служби за обраною посадою.

Саме тут можна підібрати вакансію із урахуванням бажань і здібностей рекрута, який хоче бути максимально ефективним і корисним для обраного підрозділу.

Рекрутинг – це служба за свідомим вибором та професійним підходом.

АДРЕСА РЕКРУТИНГОВОГО ЦЕНТРУ:

Київ, вул. Ольжича 10А.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН:
0 800 503 696

ПРЕСОФІЦЕРИ І СПІЛКА ЖУРНАЛІСТІВ: РОБОТА РАЗОМ У НЬЮ-ЙОРКУ І НЕ ТІЛЬКИ...

«Ми документуємо війну», – наголошує представник пресслужби 24-ї бригади імені короля Данила. Щоб хлопцям і дівчатам було легше працювати, Національна спілка журналістів України взяла над ними «шефство».

*Так, вітер із Галичини з запахом пороху в'ється в лице ворогам! Можете молитись богам, та втрапили вже ви у цільний капкан! Згинете в руках Короля. Розкажіть, про що вам говорить Данила ім'я? Як смакує наша земля?**

Під звуку вибухів, що не змовкають ані на хвилину, представник пресслужби 24-ї окремої механізованої бригади імені короля Данила Іван Петричак проводить... екскурсію по фронтовому Часовому Яру.

– У місті залишаються цивільні. Просто зараз бачимо, як повз нас проходить літня жінка... – розповідає у відео на ютубі 24-ї ОМБр військовий журналіст, який ще зовсім нещодавно був цивільним і працював на національних телеканалах – 5-му, СТБ, 1+1. – Місцеві жителі змушені тут виживати без

жодних комунікацій, води, світла, газу. Ви бачите зруйновані багатоповерхівки, знищені автомобілі, покинутих тварин. Буквально нещодавно це було мирне живе місто. А зараз – уламки, пошкодження, висічені дерева... Дуже сумно. «Русській мір» убиває.

Чути звук FPV-дрона, і «екскурсовод» разом із військовими, які його супроводжують, ховаються під деревами...

...В покинутій мешканцями квартирі – залишки меблів, розкидані книги, родинний фотоальбом, дитячий візочок.

– Все це – чийсь майно. Хтось тут мешкав, ростив дітей, – провадить далі Іван.

Журналіст переконаний, що робота, яку роблять військові пресслужби, не менш важлива, ніж та робота, яку роблять бійці.

– Якщо ми не покажемо, в яких важких умовах наші воїни тримають фронт, цивільні цього не знатимуть, – каже він.

Суттєвою підмогою пресофіцерам стали два автомобілі, які своїй «підшефній» 24-тій ОМБр передала Національна спілка журналістів України.

– Мати автомобіль для служби, яка пере-сувається по різних підрозділах, населених

пунктах – надважливо, – каже Іван. – Маючи автомобіль, ми не залежимо ані від бійців, які часто не можуть нас взяти з собою, прямуючи на виконання бойових завдань, ані від того, чи мають автівку журналісти, які до нас приїжджають. Своїм автомобілем ми їдемо прямо на передову і показуємо роботу наших бійців. Тож автівки буквально пов'язують цивільних із військовими – через нас, через нашу роботу.

Перший автомобіль НСЖУ передала в розпорядження пресгрупи для військового фотожурналіста Андрія Полухіна. Для цього голова Спілки журналістів України Сергій Томіленко виїжджав до прифронтового Нью-Йорка, що на Донеччині.

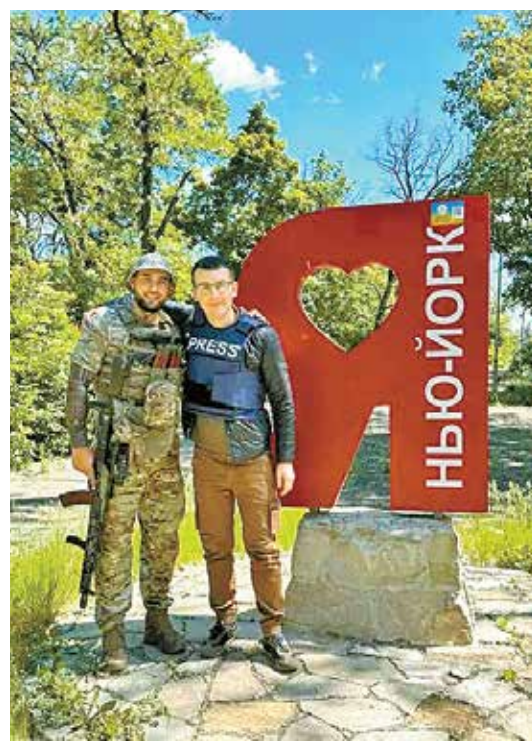
– Харківщина, Донбас – незламні. Для мене дуже важливо особисто підтримати хоробрих колег – і цивільних, і військових, які ризикують, але все одно виконують професійні обов'язки, – значає Сергій Томіленко. – В цьому – ключова мета поїздки.

Другий автомобіль нещодавно було передано від Національної спілки журналістів України в розпорядження Івана Петричака.

– Відколи в нас з'явився службовий автомобіль, ми зробили вже більше десяти відеоматеріалів, які виходять на нашому ютуб-каналі, у фейсбуці, в телеграмі, великими фільмами по 40-50 хвилин, які показують на ICTV, 1+1, в марафоні «Єдині новини». Ми документуємо війну – і це завдання надважливе. Автомобіль допомагає нам у цьому, збільшуючи географію наших поїздок.

«Шефство» над пресслужбою 24-ї бригади – частина ініціативи НСЖУ, яка передає у різні підрозділи ЗСУ не лише автомобілі, а й знімальну та іншу журналістську техніку. Так, нещодавно фотоапарат Canon EOS R10 та об'єктив до нього Національна спілка журналістів України передала Валерії Клівинській, старшому офіцеру відділення комунікацій 95-тої окремої десантно-штурмової Поліської бригади ЗСУ.

Задля моральної підтримки та відзначення колег у погонах НСЖУ запровадила спеціальну відзнаку «Пресофіцери важливі», яку з нагоди Дня журналіста отримали речник Повітряних сил ЗСУ

Голова НСЖУ Сергій Томіленко під час «офіційного візиту до Нью-Йорку» – у 24-у бригаду ім. короля Данила

Автівка від НСЖУ для пресофіцера «королівської» бригади Івана Петричака – виробництва країни конституційної монархії, Швеції. Це – Volvo XC90.

Ілля Євлаш, відомий військовий журналіст, а нині – генеральний директор національного інформагентства «Укрінформ» Сергій Череватий, пресофіцери Роман Чоп, Володимир Фітьо, Катерина Петренко, Андрій Полухін, Євген Алхімов, Сергій Скібчик і Надія Замрига.

– Ландшафт Часового Яру змінюється в режимі 24 години, 7 днів тижня. Життя тут зупинилося, – продовжує екскурсію Іван Петричак. – Картинка – типова для всіх населених пунктів, куди прийшов «русській мір», куди прийшла війна... Поки ми з вами проводили екскурсію, сусідня будівля догоріла, бо в неї «прилетіло»...

*Не пробаємо людські жертви!
Зробимо усе, аби з лиця землі були стерті.
Кожен з пацінів в справі майстер,
Полюватимуть за вами, ніби міфічний чужайстер!
Ватра обійме БеТееР!
Працює 24-та ОМБр!**

* Слова з пісні Давида Стеблюка «Працюють Королівці» Максим СТЕПАНОВ

ЯК ГАРАНТОВАНО СТАТИ ОПЕРАТОРОМ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ

Командування Сухопутних військ започаткувало масштабний проект з комплектування підрозділів безпілотних систем.

Завдяки проекту кандидати зможуть спробувати та оцінити свої можливості в управлінні безпілотними авіаційними комплексами, обрати військову частину та підрозділ БпС, отримати супровід в проходженні ТЦК та ВЛК, потрапити до окремого навчального центру для здобуття навичок базової загальновійськової підготовки, пройти фахове навчання з присвоєнням військово-облікової спеціальності та гарантовано потрапити до обраного підрозділу.

негативному результаті дані в ТЦК не передаються.

- ➔ Обрати підрозділ.
- ➔ Оформлення в ТЦК (чіткий алгоритм дій, супровід на всіх етапах).
- ➔ Навчання: базова загальновійськова підготовка в спеціалізованому центрі; фахове навчання – отримання військової спеціальності (ВОС -216).
- ➔ Доеднання до обраного підрозділу.

**ДЕТАЛІ – НА САЙТІ
LANDFORCES.MIL.GOV.UA**

**КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ:
0800301314,
0676783228**

ДОРОЖНЯ КАРТА КАНДИДАТА. ЯК СТАТИ ОПЕРАТОРОМ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ:

- ➔ Подати заявку зручним способом (гаряча лінія; анкета на сайті; work.ua; robota.ua; lobby X; olx)
- ➔ Пройти відбір (співбесіда, тестування). При

Малюнок художника Олексія Чебикіна (Shakll)

Деталі – на сайті landforces.mil.gov.ua

Контактні телефони:
0800301314,
0676783228

Shakll

КАРА НЕЧЕСТИВІЙ МОСКВІ — У НІЧ НА ПОКРОВУ...

406 років тому, у ніч перед Покровою, козаки Сагайдачного проломали Острожні ворота Москви і почали ламати Арбатські...

Участь українських козаків у походах на Москву зовсім не вписувалася до радянської історіографії та до насаджуваної нею тези про «братність» українського та російського народів. Тому, використовуючи оруеллівський принцип «хто контролює минуле – той контролює майбутнє», згадки про зовсім недружні козацькі акції проти північних сусідів радянські історики за традицією не помічали.

Початок 1618 року пройшов у приготуваннях до продовження затяжної польсько-російської війни. Московська сторона, яка до того поводитися нахабно і самовпевнено, почала просити про перемир'я, але польський сейм вирішив продовжувати війну. Така поведінка московитів і поляків визначалася в основному завдяки обіцянці гетьмана Петра Сагайдачного надати королевічці Владиславу військову допомогу. Московити цього боялися, поляки ж дуже на це сподівалися...

Владислав погодився на абсолютно всі умови гетьмана Сагайдачного ще й надіслав до гетьманської ставки клейноди в дар: булаву, бунчук, печатку і прапор. На початку серпня 1618 року, зібравши 20-тисячне козацьке військо, гетьман швидко рушив у землі Московського царства. Під час походу були взяті штурмом Путивль, Єлец, Лебедянь біля Липецька... Дивом, або ж щедрим відкупом, врятувався Михайлів. Сагайдачний розбив ополчення князів-воєвод Пожарського та Волконського, і 20 вересня безперешкодно об'єднався з польським військом королевічці Владислава. У Москві почалася паніка.

У ніч перед святом Покрови Пресвятої Богородиці почався штурм Москви. Козаки вже виламали Острожні ворота і почали дубовими колодами вибивати Арбатські, але раптово Сагайдачний

дав відбій. Він наказав припинити облогу й відступити. За легендою, опівночі в усіх московських церквах задзвонили дзвони і це мало психологічно-моральний вплив на козаків, які наступали, бо вони також були православними...

Та за красивою легендою нерідко ховаються прагматичніші пояснення. Зокрема, Михайло Грушевський однією з причин називає готовність міста до оборони та нерозважливості польських поводирів: «Вчинено нічну атаку на Москву. Але в Москві знали про неї наперед, і через се, а також через деякі неждані розпорядження польських начальників, приступ не удався».

Втім, виникають сумніви, що

козацька армія, одна з найбездатніших в Європі, не змогла б взяти Москву. Джерела щодо московської кампанії суперечливі, можна лише виокремити найвірогідніші причини.

Можна таки додати православний чинник, бо гетьман з усім військом був вписаний до київського Богоявленського братства. У 1620 році він відновив на свій страх і ризик православну митрополію, фактично скасувавши в односторонньому порядку Берестейську унію.

Слід врахувати також природу козащини. Це, в першу чергу, здобичництво, тобто заробіток шаблею. Хай би яким дисциплінованим було військо Сагайдачно-

го, в першу чергу його учасників хвилювала здобич. Мало кого цікавило, стане Владислав московським царем чи ні. Можна навіть висловити припущення, що козаки таємно отримали від Москви солідний відкуп.

Найвірогіднішою є думка, що ще перед початком штурму Петро Сагайдачний вже знав про рішення польського сейму щодо якнайшвидшого припинення війни. Втім, після штурму Москви ще було взяття козаками підмосков-

ного Серпухова і Калуги...

Так чи інакше, але, власне, успіхам козацької зброї (а, особливо, силам Петра Сагайдачного в кампанії 1618 року) Річ Посполита зобов'язана Деулинським перемир'ям 1618-го, згідно з яким Речі Посполитій вдалося повернути втрачені свого часу Смоленськ, Чернігів та Сіверщина...

Олексій ГОРБАЧЕВСЬКИЙ, малюнок Наталі ПАВЛУСЕНКО

До моменту російського вторгнення в Крим (2014) в Україні прийнято було згадувати гетьмана Сагайдачного лише в контексті його перемог над турками.

Одним з перших кроків повільних окупацій став демонтаж пам'ятника Сагайдачному у Севастополі і його «депортація» до Харкова. Цим вони підкреслили, що не забули, хто вторгся у Москву у ніч на Покрову 1618 року і змусив царя-сапрана відректися від раніше окупованих територій.

На Покрову 14 жовтня 2018 року і українці підтвердили, що пам'ятають це – вшануванням славетного гетьмана Петра Сагайдачного і його козацького війська.

Встановлення пам'ятного знаку Сагайдачному і його війську в Трахтемирові під Каневом на Черкащині, де в часи Сагайдачного була ставка реєстрового козацтва, ініціював Державний історико-культурний заповідник «Трахтемирів» (директор Тарас Теліженко). Скульптор, завдяки якому пам'ятник з каменю-піщаника постав на горі над Дніпром – Роман Турецький, залізниці списи-флазитки, шаблі й булава зроблені у кузні Івана Лаверіненка, а стилізований під середньовічний шриффт розроблений Миколою Теліженком. Текст на пам'ятнику гласить: «Гетьману Петру Конашевичу-Сагайдачному і його козакам – в ознаменування 400-річчя перемоги над московитами». Цьогоріч від моменту встановлення пам'ятника виповнюється 6 років, а від моменту тії Перемоги – 406 років...

СУДЖА НА КУРЩИНІ – РІДНЕ МІСТО УКРАЇНСЬКОГО ГЕРОЯ АРМІЇ УНР ТА УПА

Малюнок-алегорія учасника Визвольної боротьби, художника Миколи Битинського, який народився в один рік (1893) з Іваном Лиходьком, ілюструє долю їхнього покоління. Ті, хто вибрав для себе козацьку волю і Україну – боролися як проти відновлення царської імперії, так і проти новітньої імперії більшовицької москви...

Місто Суджа, яке нині є райцентром Курської області росії, знаходиться на етнічних землях Слобожанської України. Засноване у XVII столітті українськими козаками, як сотенне містечко, Суджа довгий підпорядковувалася Сумському козацькому полку.

Не дивно, що ще у XIX ст. більшість (дві третини) населення Суджі розмовляла українською мовою – це було зафіксовано навіть у даних офіційного (1897 р.) імперського перепису населення.

За цих умов, у серпні 1893 року тут народився майбутній український військовий командир – Іван Олександрович Лиходько. Короткий виклад його біографії знаходимо у книзі професійного історика з Києва, дослідника військової історії України Ярослава Тинченка «Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки» (2006).

Перший військовий досвід Іван Лиходько здобув у часі Першої світової війни, в російській імператорській армії отримав звання поручика. Після

фактичної поразки росії на фронті, революції та розвалу імперії без вагань обрав для себе військову службу державі своїх предків-козаків, Україні.

Навесні 1919 р. служив у складі 19-ї пішої дієвої дивізії Північної групи Дієвої армії УНР. Брав участь у боях під Костоподем. Згодом був старшиною 1-ї Північної дивізії Дієвої армії УНР. У складі 2-го кінного полку ім. Івана Мазепи брав участь у Першому Зимовому поході проти московсько-більшовицьких військ, став Лицарем Залізного Хреста. У другій половині 1920–1923 рр. – старшина штабу 2-ї Волинської дивізії Армії УНР.

Після завершення Визвольних змагань 1917–1921 року підполковник залишився в Україні. Жив у Камінь-Каширському, згодом – у Любомлі та Костополі на Волині, працював бухгалтером. Московські окупанти, які разом з Гітлером поділили землі Польщі у вересні 1939 року, активно шукали на заході України ветеранів антимосковської боротьби, проте схопити Лиходька не зуміли.

1942 року він створив у Костополі три сотні «Поліської Січі» (пізніше – УПА) отамана Бульби-Боровця, налаштованої на звільнення української землі як від московських, так і від німецьких окупантів. Наприкінці 1942 року повстанські сотні Лиходька було роззброєно гітлерівцями, а його самого заарештовано й ув'язнено гестапо. Через місяць він зумів звільнитися із тюремних застінків, керував партизанським загonom у районі Луцька. Загинув у бою в 1943 або 1944 році.

Через 80 років, 14 серпня 2024 року місто Суджа в Курській області було повністю взяте під контроль українськими військами. А через два тижні, 29 серпня виповнився рівно 131 рік від часу, коли у цьому місті народився український герой, підполковник Армії УНР і командир УПА «Поліська Січ» Іван Лиходько. Зустрічаючи українських військових, частина місцевих зверталася до них українською мовою...

Віра наших предків

ЗАПОРОЗЬКА СІЧ
І ПРАВОСЛАВ'Я

Релігійність і духовність були надзвичайно вагомими критеріями відбору в запорожці, своєрідною візитівкою, самоідентифікацією козака як православного християнина й українця. Двічі на рік козаки вирушали на прощу до Києво-Печерського, Самарського, Мотронинського, Межигірського та інших православних монастирів. Запорожці надзвичайно ревно стежили за чистотою віри у своїх рядах. Як зазначає Дмитро Яворницький, у їхньому середовищі ніколи не було «ні розкольників, ні лжечень, заборонялися пропаганда чи сповідання іновір'я». Козаки власним коштом утримували лікарні, шпитали, різні інституції при монастирях, а також цілі церковні парафії, робили значні матеріальні внески у храми, прихожанами яких себе вважали.

Найшанованішими церковними святами були Різдво, Великдень, Покрова. Перед Великим постом було заборонено страчувати злочинців. Чітко окреслювались традиції індивідуальної релігійності — кожен козак мав носити при собі "тілесний" хрест, будь-яка важлива справа починалася лише після молитви. Всі найважливіші питання церковного життя, будівництва храмів вирішувались на загальновійськовій раді з участю всіх запорожців.

Під покровом Богородиці запорожці не боялися ні ворожого вогню, ні грізної стихії. Значна роль належала також культу святого Миколая — захисника та заступника всіх, хто плаває, подорожує, а також Архістратига Михаїла — глави небесного воїнства. Надзвичайно шанованим був Андрій Первозваний, який перший поширював у придніпровських краях ідеї християнської віри.

Одним із найстаріших церковних осередків козацтва став заснований запорожцями 1602 р. Самарський Пустельно-Миколаївський монастир. Після переходу Мазепи та козацької старшини на бік шведського короля у 1709 р. російські війська зруйнували на Січі Покровський козацький храм, а інші церкви, хоч і залишилися цілими, втратили духовенство, тимчасово призупинили функціонування.

1734 року з Межигірського монастиря прибув ієромонах П.Маркевич — він очолив все запорозьке духовенство. Відтоді церковний провід на Січі до часу її ліквідації обіймали лише межигірські ченці-священники. Вони стануть головними постатями святині козацтва — храму Покрови Пресвятої Богородиці. За даними Яворницького, до часу падіння Січі в межах козацьких вольностей налічувалося 44 церкви, 13 каплиць, два скити. Усталася практика щоденного богослужіння за чернечим чином Православної церкви. Він вимагав від священників виголошення проповідей українською мовою. Численні документи підтверджують юрисдикційну підпорядкованість церкви на Запоріжжі київському православному митрополиту.

У період Нової Січі однією з найбільш популярних серед козацтва була ікона Божої Матері, що знаходилася в Новокодацькій Свято-Миколаївській церкві. В 1739 р. запорожці, мешканці Нового Кодак, повернулися з-під Перекопу і всім розповідали, що залишилися живими лише завдяки Божій Матері, перед іконою якої вони молились перед початком походу...

На козацькій іконі, написаній на початку 70-х рр. XVIII ст., зображена Богородиця, обабіч від якої — святий Микола і архістратиг Михаїл. Під ними намальовані дві групи козаків, серед яких кошовий отаман Петро Калнишевський і військовий писар Іван Глоба. З уст кошового отамана, який підвів голову до Богородиці, виходять слова: "Молим, покрий нас чесним твоїм покровом і позбав нас від всякого зла..."

Запорозький уряд на чолі з кошовим отаманом постійно виявляв піклування про створення розгалуженої системи освіти. Загалом у системі шкільництва на Запоріжжі було три типи шкіл: січові, монастирські та церковно-парафіяльні. У січовій школі навчалися діти, які за певних обставин опинилися на Січі — приходили самі або ж були звідкись вивезені й усиновлені козаками. Січових школярів навчали читанню, співу, письму, а також основ військового мистецтва. Головним учителем січової школи був ієромонах-уставник, котрий не лише навчав азам грамоти, а й був духівником хлопців, опікувався їхнім здоров'ям.

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ

1-14 жовтня

1 жовтня 1665 р. Петра ДОРОШЕНКА (на портреті) обрано Гетьманом Правобережної України.
1 жовтня 1858 р. народився Адріан КАЩЕНКО, письменник.
1 жовтня 1894 р. народилася Харитина ПЕКАРЧУК, начальник санітарного потягу Запорозької Січі Юхима Божка, учасник 1-го Зимового походу Армії УНР.
1 жовтня 1894 р. народився Ананій ВОЛИНЕЦЬ, командир 61-го Окремого гайсинського пішого полку, підполковник Армії УНР.
1 жовтня 1920 р. в бою проти більшовиків загинув Афон БАБІЙ, козак полку Чорних запорожців.

2 жовтня 1648 р. козаки Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (на портреті) здобули фортецю Кодак.
2 жовтня 1918 р. гетьман Павло СКОРОПАДСЬКИЙ розпочав формування української національної гвардії.
2 жовтня 1990 р. представники Студентського братства Львова та Української студентської спілки (УСС) розпочали політичне голодування на площі Жовтневої революції (нині Майдан Незалежності) у Києві.

3 жовтня 1621 р. козацькі війська під проводом Петра САГАЙДАЧНОГО (на портреті) здобули перемогу над турками під Хотином.
3 жовтня 1896 р. народився Павло КОВЖУН, графік, редактор газети "Козацька думка", працівник інформаційного бюро Сірої дивізії Армії УНР.
3 жовтня 1917 р. у Чигирині розпочався Всеукраїнський з'їзд Вільного козацтва, під час якого затвердили статут організації й обрали її Генеральну раду на чолі з Павлом СКОРОПАДСЬКИМ.

4 жовтня 1890 р. народився Йосип МАНДЗЕНКО, генерал-хорунжий Армії УНР.
5 жовтня 1594 р. почалося антифеодалне народне повстання під проводом Северина НАЛИВАЙКА (на портреті).
5 жовтня 1883 р. народився Петро БОЛБОЧАН, командувач Лівобережним фронтом Армії УНР.
5 жовтня 1899 р. народився Сергій ЛИТВИНЕНКО, сотник Армії УНР, скульптор, автор пам'ятника на могилі Івана Франка.
5 жовтня 1940 р. помер Володимир САЛЬСЬКИЙ, Генерального штабу генерал-хорунжий Армії УНР.

6 жовтня 1648 р. військо під проводом Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО розпочало облогу Львова.
6 жовтня 1927 р. народився Ренат ПОЛЬОВИЙ, інженер-раціоналізатор, краєзнавець, письменник.
7 жовтня 1253 р. Данила ГАЛИЦЬКОГО (на портреті) короновано на короля Русі.
7 жовтня 1620 р. у бою проти турків біля Могилева поліг чигиринський підстароста Михайло ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ, в полон потрапив його син Богдан — майбутній гетьман України.
7 жовтня 1905 р. у Катеринославі засновано "Прогресу".

8 жовтня 1938 р. в Ужгороді створено перший автономний уряд Закарпаття.
9 жовтня 1655 р. війська гетьмана Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО здобули перемогу під Городком біля Львова.
10 жовтня 1882 р. народився Павло КРАТ, діяч РУП, поет, священник.
11 жовтня 1672 р. народився Пилип ОРЛИК (на портреті), гетьман Війська Запорозького в 1710-1742 рр.

12 жовтня 1612 р. українсько-польські війська захопили Москву.
12 жовтня 1917 р. екіпаж міноносця «Завидний» першим серед кораблів Чорноморського флоту підняв український прапор і відмовився його спускати.
13 жовтня 1877 р. народився Кузьма БЕЗКРОВНИЙ, міністр внутрішніх справ Кубанської Народної Республіки, професор Української господарської академії в Подєбрадах.
13 жовтня 1948 р. помер Леонід МОСЕНДЗ, письменник, перекладач, науковець, старшина Армії УНР.